

13 ΣΕΠ. 2013

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ Δ/ΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ &
ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ**

**Αθήνα, 13 Σεπτεμβρίου 2013
Αριθ. Πρωτ.: 3096**

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
✓ Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

Ταχ. Δ/νση: Πειραιώς 40
Ταχ. Κώδικας: 101 82 - Αθήνα
TELEFAX: 2105203872
Πληροφορίες: Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την αντιμετώπιση της παράνομης παιδικής εργασίας
ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ. 12559/04-07-2013 ΕΡΩΤΗΣΗ

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κ. κ. Α. Ξηροτύρη-Αικατερινάρη, Δ. Αναγνωστάκη, Γ. Κυρίτση, Γ. Πανούση και Θ. Ψύρρα, σας πληροφορούμε τα εξής:

ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Α) Θεσμικό πλαίσιο

Η προστασία των ανηλίκων εργαζομένων διασφαλίζεται από την ελληνική νομοθεσία και καλύπτει σχεδόν όλα τα θέματα που αφορούν τους ανηλίκους, όπως τα χρονικά όρια εργασίας, την αμοιβή της εργασίας, την άδεια των εργαζομένων, το εργασιακό περιβάλλον το οποίο οφείλουν να παρέχουν οι εργοδότες κατά την εκτέλεση της εργασίας των ανηλίκων και άλλα σχετικά θέματα.

Η εργασία των ανηλίκων ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν.1837/89 (Φ.Ε.Κ. 85/Α/23-3-1989) "Για την προστασία των ανηλίκων κατά την απασχόληση και άλλες διατάξεις" και του Π.Δ. 62/1998(Φ.Ε.Κ. 67/Α/26-3-1998) «Μέτρα για την προστασία των νέων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 94/33/ΕΚ». Με το άρθρο 33 του Ν.2956/2001(Φ.Ε.Κ. 258/Α/6-11-2001) «Αναδιάρθρωση του ΟΑΕΔ και άλλες διατάξεις» αντικαταστάθηκε η παρ.3 του άρθρου 1 του Π.Δ.62/1998, επισημαίνοντας πως οι διατάξεις για την απασχόληση των ανηλίκων δεν εφαρμόζονται για σύντομης διάρκειας περιστασιακές εργασίες οικογενειακού χαρακτήρα (γεωργικές/ κτηνοτροφικές), υπό την προϋπόθεση ότι αυτές δεν εκτελούνται τη νύχτα.

Με το άρθρο 4 του Ν.3144/2003 (ΦΕΚ 111/Α/8.5.2003) «Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις» θεσπίζονται διατάξεις για την εξάλειψη των χειρότερων μορφών εργασίας των ανηλίκων (σύμφωνα με το Ν.2918/2001 που κύρωσε την 182 Διεθνή Σύμβαση Εργασίας).

Σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 4 του Ν.3144/2003, εργοδότης που παραβιάζει τις διατάξεις και απασχολεί ανηλίκους σε εργασίες, έργα ή δραστηριότητες κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών και με χρηματική ποινή. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος έχει την επιμέλεια ανηλίκου που απασχολείται σε

εργασία, έργο ή δραστηριότητες κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος. Ο εργοδότης τιμωρείται επιπλέον και με τις διοικητικές κυρώσεις των παρ, 1 έως 5 του άρθρου 16 του Ν. 2639/1998(ΦΕΚ 205Α) όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 11, του Ν.3846/2010 (ΦΕΚ66Α/11.05.2010) «Εγγυήσεις για την εργασιακή ασφάλεια και άλλες διατάξεις» ενώ με την Υπουργική Απόφαση που προωθείται θα αναμορφωθεί γενικότερα το σύστημα κυρώσεων.

Επίσης, με το Ν.3304/2005 (ΦΕΚ 16/Α/27.1.2005) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» δεν επιτρέπονται διακρίσεις λόγω ηλικίας στον τομέα της εργασίας αλλά δε συνιστούν διάκριση ειδικά μέτρα και θετική δράση, με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων λόγω ηλικίας.

Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο παρέχει την απαραίτητη προστασία στους ανήλικους που εργάζονται. Οι εργοδότες, εκτός από τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας που προβλέπονται για όλους τους εργαζόμενους, οφείλουν να λαμβάνουν και πρόσθετα μέτρα προστασίας των ανηλίκων στο εργασιακό τους περιβάλλον, να τους ενημερώνουν κατά την έναρξη αλλά και περιοδικά κατά τη διάρκεια της εργασίας για τους κινδύνους που απειλούν τη ζωή, την υγεία και τη φυσική, ψυχική και πνευματική τους ανάπτυξη. Οφείλουν να προστατεύουν τους ανήλικους από πράξεις βίας ή προσβολής της προσωπικότητας ή βλάβης της ηθικής τους. Επίσης, δεν επιτρέπεται να είναι εργοδότες ανηλίκων, πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής ή για ναρκωτικά. (άρθρο 16, Ν.1837/1989)

Β) Έλεγχος εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου

Ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων για την εργασία των ανηλίκων, αποτελεί αρμοδιότητα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας. Οι Υπηρεσίες του Σ.Ε.Π.Ε. είναι αρμόδιες για την έκδοση βιβλιαρίων ανηλίκων – ύστερα από ιατρική γνώμάτευση- προκειμένου να επιτραπεί σε ανήλικους άνω των 15 ετών να απασχοληθούν σε επιχειρήσεις. Στα πλαίσια του ελεγκτικού ρόλου του Σ.Ε.Π.Ε σε περιπτώσεις απασχόλησης ανηλίκων σε συνθήκες που δεν διασφαλίζουν τη σωματική ή την ψυχική τους υγεία, τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα απαγορεύουν τη συνέχιση της εργασίας ενώ επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το νόμο ποινές στους εργοδότες.

Σύμφωνα με την ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΣΕΠΕ ΕΤΟΥΣ 2012, χορηγήθηκαν κατόπιν υγειονομικής εξέτασης από ιατρούς του Ι.Κ.Α. 562 βιβλιάρια ανηλίκων (340 εξ' αυτών αφορούσαν αγόρια και τα 262 κορίτσια). Αντίστοιχα, εκδόθηκαν 874 βιβλιάρια το 2011, 1462 το 2010, 2780 το 2005. Ο αριθμός των χορηγούμενων βιβλιαρίων αφορά στη νόμιμη απασχόληση ανηλίκων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

ΕΤΟΣ	ΘΕΩΡΗΘΕΝΤΑ ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	ΜΗΝΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ
2012	562	4	16
2011	874	2	21
2010	1462	3	4
2009	1752	0	17
2008	2775	15	31
2007	3129	9	18
2006	2692	2	17
2005	2780	5	29
Πηγή: ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΣΕΠΕ ΕΤΟΥΣ 2012, σελ.49			

Ωστόσο, ο Συνήγορος του Πολίτη (Συνήγορος του Παιδιού)¹ στην Έκθεσή² του, παρά τον σχετικά μικρό αριθμό καταγγελιών, εκτιμά ότι ο αριθμός των παρανόμως εργαζομένων παιδιών στη χώρα είναι εξαιρετικά μεγάλος.

«Λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη το γεγονός ότι, βάσει των στοιχείων για τη σχολική διαρροή, ετησίως περισσότεροι από 30.000 ανήλικοι μαθητές διακόπτουν το σχολείο και ότι, βάσει ερευνών πολλοί εξ αυτών επιδιώκουν την είσοδό τους στην αγορά εργασίας, υπολογίζεται ότι οι παρανόμως εργαζόμενοι ανήλικοι στην Ελλάδα είναι πολλαπλάσιοι των επισήμων εκτιμήσεων. Στα παιδιά που εργάζονται περιλαμβάνονται και αυτά που απασχολούνται από πολύ μικρές ηλικίες σε απόλυτα απαγορευμένες μορφές παιδικής εργασίας, όπως και αυτά που εργάζονται σε οικογενειακές επιχειρήσεις ή καλλιτεχνικές και διαφημιστικές δραστηριότητες, πολλές φορές μάλιστα και καταπάτηση των προβλεπόμενων από τον νόμο όρων και συνθηκών».

Προς την αντιμετώπιση του φαινομένου, ο Συνήγορος έχει καταθέσει σχετικές προτάσεις στην εν λόγω έκθεση³.

Το Υπουργείο Εργασίας, προς την κατεύθυνση της καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας, της παράνομης εργασίας, της παραβατικότητας και της ορθής εφαρμογής του εργατικού δικαίου, υλοποιεί μια σειρά παρεμβάσεων ενώ κάποιες άλλες θα ξεκινήσουν πολύ σύντομα. Ενδεικτικά αναφέρονται: εντατικοποίηση ελέγχων, εστιασμένοι έλεγχοι σε τομείς υψηλής παραβατικότητας, ενδυνάμωση των ελεγκτικών μηχανισμών, συνδρομή της Οικονομικής Αστυνομίας στο έργο του ΣΕΠΕ, καθιέρωση αναδιοργάνωση του ΣΕΠΕ στο πρότυπο του ΣΔΟΕ, εξορθολογισμός του συστήματος κυρώσεων κ.λ.π.

Ειδικότερα, πέραν των λοιπών δυνατοτήτων που προσφέρει η «Εργάνη», διασφαλίζεται η υποχρέωση των εργοδοτών για ηλεκτρονική συνυποβολή των νομιμοποιητικών εγγράφων που αφορούν τη νόμιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιαρίων ανηλίκων [Απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Αριθμ. 5072/6/25.2.13 Άρθρο 3⁴[ΦΕΚ 449Β'/25.2.13]].

Επίσης, η καθιέρωση απλών, καθαρών και σταθερών κανόνων μέσω του Ενιαίου Κώδικα Εργατικού Δικαίου θα συμβάλλει στη διευκόλυνση της ερμηνείας από εργοδότες, εργαζόμενους και ΣΕΠΕ, στη μείωση του κόστους συμμόρφωσης αλλά και στην αύξηση της επιβολής του εργατικού δικαίου.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Η παιδική εργασία συνδέεται με τη φτώχεια των οικογενειών και κατ' επέκταση την παιδική φτώχεια και την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Η παιδική φτώχεια αποτελεί υψηλή προτεραιότητα στις πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού,

¹ Ο Συνήγορος του Πολίτη με την ιδιότητά του ως Συνήγορος του Παιδιού είναι αρμόδιος για παραβιάσεις δικαιωμάτων ανηλίκων από δημόσιους φορείς / λειτουργούς αλλά και από ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

² ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΟΗΕ/ Απρίλιος 2012/ Συνήγορος του Πολίτη (Συνήγορος του Παιδιού)

³ Προτάσεις:

- Να γίνει πολύπλευρη προσπάθεια για τη μείωση της σχολικής διαρροής και να ενισχυθούν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί αλλά και οι κοινωνικές υπηρεσίες παιδικής προστασίας που υπάγονται στις ευθύνες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

- Να υπάρξει συντονισμένη προσπάθεια δήμων, αστυνομίας και μη κυβερνητικών οργανώσεων ώστε το φαινόμενο της επαιτείας και της εργασίας των παιδιών στο δρόμο, ιδίως στις μεγαλουπόλεις, να εξαλειφθεί.

- Να μελετηθεί η εκπόνηση διακρατικών συμφωνιών με Βουλγαρία και Ρουμανία για τον ασφαλή επαναπατρισμό και την κατάλληλη φροντίδα παιδιών που εντοπίζονται να επαιτούν ή να είναι θύματα παιδικής εκμετάλλευσης

⁴ «iii) Καθίσταται αδύνατη η συμπλήρωση των εντύπων του άρθρου 2 αν δεν συνυποβάλλονται τα υποχρεωτικά συνοδευτικά νομιμοποιητικά έγγραφα, όπου αυτά απαιτούνται, που αφορούν τη νόμιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας και προβλέπονται ενδεικτικά στην παράγραφο α) του παρόντος (... όπως είναι ιδίως η άδεια διαμονής για τους πολίτες τρίτων χωρών, το βιβλιάριο ανηλίκου για τις περιπτώσεις ανηλίκων εργαζομένων)».

αφενός γιατί τα παιδιά αποτελούν μια από τις πλέον ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας, αφετέρου γιατί η καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας προϋποθέτει την κατάργηση του φαύλου κύκλου της διαγενεακής μετάδοσης της φτώχειας συντελώντας στη μείωση της φτώχειας στον γενικό πληθυσμό.

Τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας απορρέουν από σύνθετες αλληλεπιδράσεις μεταξύ της ανεργίας, της φτώχειας των εργαζομένων και του αντίκτυπου των κοινωνικών μεταβιβάσεων. Οι χώρες που πετυχαίνουν τα καλύτερα αποτελέσματα καταπολεμούν την παιδική φτώχεια σε όλα τα επίπεδα, συνδυάζοντας πολιτικές που διευκολύνουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών (π.χ. φύλαξη παιδιών εκπαίδευση, υγεία) με την εισοδηματική ενίσχυση.

1. Η έκταση της παιδικής φτώχειας στην Ελλάδα

Η διερεύνηση του φαινομένου της φτώχειας δείχνει ότι, παρόλο που ο αριθμός των ανηλίκων παιδιών της χώρας μειώνεται διαχρονικά, συμβάλλοντας στη σταδιακή γήρανση του πληθυσμού της χώρας, ο αριθμός των ανήλικων παιδιών που διαβιών σε φτωχά νοικοκυριά παρουσιάζει αυξητική τάση.

Κίνδυνος φτώχειας

Ο κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε 23,7% το 2011 (με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2010) και είναι υψηλότερος κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού για το ίδιο έτος (21,4%)⁵

Το βάθος σχετικού κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις⁶ εκτιμάται για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών σε 27,4% (26,0% το 2010) έναντι 26,1% (23,4% το 2010) του κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας για το συνολικό πληθυσμό.

[ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ /ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2011 (με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2010)].

Ποσοστό κινδύνου φτώχειας ΕΕ/ Ελλάδα

	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο
ΕΕ	19.8	16.5	19.5	16.5	20.1	16.4	19.8	16.3	20.5	16.3	20.5	16.9
Ευρωζώνη	17.3	15.5	18.3	16.3	18.6	15.8	18.8	15.9	20.0	16.1	20.4	16.8
Ελλάδα	22.6	20.5	23.3	20.3	23.0	20.1	23.7	19.7	23.0	20.1	23.7	21.4

Πηγή: EUROSTAT/EU SILC

Κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικές μεταβιβάσεις⁷

Οι επιδράσεις των κοινωνικών μεταβιβάσεων στη φτώχεια των παιδιών δεν είναι τόσο σημαντικές, ενώ στις ηλικίες κάτω των 16 ετών είναι ακόμα πιο περιορισμένες.

Κίνδυνος φτώχειας πριν⁸ τις κοινωνικές μεταβιβάσεις/ Ελλάδα

	2008	2009	2010	2011
--	------	------	------	------

⁵Τα παιδιά στην ΕΕ-27 αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας (20,5%) από το συνολικό πληθυσμό (16,9%)/2011- EU -SILC

⁶Το βάθος (χάσμα) της φτώχειας, αναφέρεται στην εισοδηματική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το κατώφλι της φτώχειας και είναι η διαφορά μεταξύ του κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας για το σύνολο του πληθυσμού και της διάμεσου του ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του φτωχού πληθυσμού και εκφράζεται ως ποσοστό επί του κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας.

⁷ Κοινωνικές μεταβιβάσεις: η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45 - 65 ετών κλπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα / βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα / βοηθήματα ασθένειας, τα επιδόματα / βοηθήματα αναπηρίας - ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές.

⁸Δεν περιλαμβάνονται τα κοινωνικά επιδόματα στο διαθέσιμο εισόδημα, ενώ συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις

Σύνολο Πληθυσμού	23.3	22.7	23.8	24,8
(0-17) ετών	27.1	25.8	25,2	26,5

Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις/ Ελλάδα

	2008	2009	2010	2011
Σύνολο Πληθυσμού	20,1	19,7	20,1	21,4
(0-17) ετών	23,0	23,7	23,0	23,7

Πηγή: Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ.

(1) Τα στοιχεία του πίνακα προέρχονται από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης (EU - SILC),

Ειδικότερα, για το 2011:

Τα κοινωνικά επιδόματα μειώνουν το ποσοστό κινδύνου φτώχειας των ατόμων 0-17 ετών κατά μόλις 2,8 ποσοστιαίες μονάδες (από 26,5% σε 23,7%) Επίσης το ποσοστό κινδύνου φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή όταν δεν περιλαμβάνονται ούτε τα κοινωνικά επιδόματα ούτε οι συντάξεις στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) είναι 29,0% για τα παιδιά ενώ (όταν περιλαμβάνονται μόνο οι συντάξεις και όχι τα κοινωνικά επιδόματα, μειώνεται σε 26,5%.

[ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΛ.ΣΤΑΤ./ ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, 2011]

Υλική στέρηση

Ως προς τις συνθήκες διαβίωσης και συγκεκριμένα τις υλικές στερήσεις λόγω οικονομικών δυσκολιών, το 29,2% (2011) του πληθυσμού ηλικίας, κάτω των 18 ετών, αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες σε τουλάχιστον τέσσερις(4) από τις εννέα (9), συνολικά, διαστάσεις της υλικής στέρησης⁹

Ποσοστό ατόμων με υλικές στερήσεις

Ελλάδα	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Σύνολο	26.3	23.5	22.0	21.8	23.0	24.1	28.4
0-17 ετών	22.8	21.6	20.0	18.7	24.4	25.3	29.2

[Πηγή: Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ/ στοιχεία Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης].

Κίνδυνος φτώχειας ή και κοινωνικό αποκλεισμό -Δείκτες για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης 'Ευρώπη 2020'

Αναφορικά με το δείκτη για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020», στην Ελλάδα το ποσοστό των παιδιών (0 – 17 ετών) που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό για το 2011 είναι 30,4 [και 31,0% για το συνολικό πληθυσμό].

⁹Ο δείκτης **ποσοστό ατόμων με υλικές στερήσεις**, εκτιμά το επίπεδο διαβίωσης μετρώντας το ποσοστό του πληθυσμού που δεν μπορεί να ανταποκριθεί οικονομικά ή στερείται λόγω οικονομικής αδυναμίας τουλάχιστον 4 από ένα κατάλογο 9 αγαθών και υπηρεσιών:

- Πληρωμή πάγιων λογαριασμών, όπως ενοίκιο ή δόση δανείου, πάγιοι λογαριασμοί (ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, αερίου κλπ.), δόσεις πιστωτικών καρτών ή δόσεις δανείου για οικοσκευή, διακοπές κ.ά., ή αγορές με δόσεις κύριας κατοικίας
- Διακοπές για μία εβδομάδα
- Διατροφή που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας
- Έκτακτες αλλά αναγκαίες δαπάνες αξίας, περίπου, 540 ευρώ
- Τηλέφωνο (περιλαμβάνεται και το κινητό τηλέφωνο)
- Έγχρωμη τηλεόραση
- Πλυντήριο ρούχων
- ΙΧ επιβατηγό αυτοκίνητο και
- Ικανοποιητική θέρμανση

Ποσοστό ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό (%)

	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο	0-17	Σύνολο
Ελλάδα	27.9	29.3	28.2	28.3	28.7	28.1	30.0	27.6	28.7	27.7	30.4	31.0

Πηγή: EUROSTAT

Παιδιά που ζουν σε νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο

Το ποσοστό των παιδιών ηλικίας κάτω των 18 ετών που διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο για το 2011 φτάνει το 9,2% (178.062 άτομα) [και το 13,7% το α τρίμηνο του 2012 (246.741 άτομα) έναντι 8% το α τρίμηνο του 2011].

Άτομα που διαμένουν σε νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο (%)

0-17 ετών	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Πληθυσμός σε χιλ.	80,659	74,137	75,193	67,833	93,375	121,025	178,062	250.219
Ποσοστό %	4,2	3,9	3,9	3,6	4,8	6,3	9,2	12,9

Πηγή: Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ

Σχολική διαρροή

Καλή είναι η συγκριτική εικόνα για τη σχολική διαρροή (η οποία διαχρονικά μειώνεται) σε σχέση με το μέσο όρο στην ΕΕ-27. Για το 2012, υπολογίζεται στο 12%, χαμηλότερη από το 12,9% της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ εμφανίζεται περισσότερο στο αντρικό πληθυσμό.

Ποσοστό Ατόμων ηλικίας 18 - 24 ετών που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση¹⁰(%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	ΣΤΟΧΟΣ 2020
Ελλάδα	13,6	15,5	14,6	14,8	14,5	13,7	13,1	11,4	9,7*
ΕΕ 27	15,8	15,5	15,0	14,8	14,3	14,0	13,5	12,8	10**

Πηγή: EUROSTAT

*Εθνικός στόχος στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020

**Ευρωπαϊκός στόχος στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020

Ποσοστό Ατόμων ηλικίας 18 - 24 ετών που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση κατά φύλο (%)

Ελλάδα	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	ΣΤΟΧΟΣ 2020
Σύνολο	13,6	15,5	14,6	14,8	14,5	13,7	13,1	11,4	9,7*
Αγόρια	17,6	20,2	18,6	18,5	18,3	16,5	16,1	13,7	
Κορίτσια	9,7	10,8	10,8	10,9	10,6	10,8	10,1	9,0	

Πηγή: Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ

Επισήμανση

Δεδομένου ότι οι στατιστικές έρευνες καλύπτουν ιδιωτικά νοικοκυριά, δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο, φτωχές, όπως άστεγοι, διαβιούντες σε ιδρύματα, μεγάλος αριθμός παράνομων οικονομικών μεταναστών, Ρομά κλπ και κατά συνέπεια παιδιά άστεγα, ή παιδιά που ζουν σε ιδρύματα. Επίσης, στα σχετικά δείγματα υποαντιπροσωπεύονται παιδιά μεταναστών και τσιγγανόπαιδα. Συνεπώς, η εκτίμηση της παιδικής φτώχειας είναι χαμηλότερη από την πραγματική.

2. Πολιτικές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας

➤ Η καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας ως εθνική προτεραιότητα

¹⁰ Ως άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση ορίζονται τα άτομα ηλικίας 18 - 24 ετών που δεν παρακολουθούν οποιοδήποτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα και έχουν ολοκληρώσει μόνο την υποχρεωτική εκπαίδευση /Σύμφωνα με τη στρατηγική Ευρώπη 2020, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 18 - 24 ετών που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση πρέπει να είναι το πολύ 10%.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και του σχεδιασμού του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων (2011-2014), το Υπουργείο έθεσε (μεταξύ άλλων) εθνικούς ποσοτικούς στόχους, με ορίζοντα το 2020, τη μείωση του αριθμού των φτωχών και των αποκλεισμένων κατά 450 χιλ. άτομα¹¹ και τη μείωση της παιδικής φτώχειας κατά 100 χιλ. άτομα. Ειδικότερα ο στόχος που έχει τεθεί για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, αποτυπώνεται σε μείωση του ποσοστού των παιδιών (0-17) που απειλούνται από τη φτώχεια από το 23% το 2008 στο 18% το 2020 [στόχος που μεταφράζεται σε μείωση κατά 100.000 του αριθμού των ατόμων 0-17 ετών που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού έως το 2020].

Επίσης, στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», έχει τεθεί εθνικός στόχος στον τομέα της εκπαίδευσης τη μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (Ποσοστό των ατόμων ηλικίας 18 έως 24 ετών που ολοκλήρωσαν μόνο την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) κάτω από 9,7% .

➤ *Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας στην Ελλάδα*

Στην Ελλάδα, η καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας κατά κύριο λόγο επιχειρείται μέσα από τη γενικότερη πολιτική για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, γεγονός που μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι τα φτωχά παιδιά διαβιούν κατά κύριο λόγο σε φτωχές οικογένειες. Έτσι, η αντιμετώπιση της φτώχειας συνολικότερα, αναμένεται να συνεισφέρει στην πρόληψη και καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Ωστόσο, δεν έχει εξειδικευτεί μακροπρόθεσμη στρατηγική πρόληψης και καταπολέμησης της παιδικής φτώχειας και της προώθησης των δικαιωμάτων του παιδιού¹² που να λαμβάνει υπόψη τον πολυδιάστατο χαρακτήρα του φαινομένου και να συμβάλει στη διακοπή της διαγενεακής μεταβίβασης της φτώχειας.

Αναφορικά με τα μέτρα πολιτικής που εφαρμόζονται, η στήριξη των μελών των νοικοκυριών με παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας, κυρίως μέσω της προώθησης στην αγορά εργασίας, της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και της εισοδηματικής ενίσχυσης.

ο *Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση μέσω δράσεων που στοχεύουν στην ενίσχυση της απασχόλησης και την ανάσχεση της ανεργίας*

-Ενεργητικές πολιτικές Απασχόλησης
-Προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής των επιχειρήσεων
-Σχέδιο Δράσης στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων
-Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση
-Προώθηση πρωτοβουλίας για την υλοποίηση προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας ως έναν ευέλικτο τρόπο άμεσης στήριξης μίας κατηγορίας ανέργων σε οικογένειες με κανέναν εργαζόμενο [θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων στους Δήμους, τις Περιφέρειες, αλλά και άλλους δημόσιους φορείς: ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ ΙΔ.1., ΝΟΜΟΣ. 4152/13 (ΦΕΚ 107Α/9.5.13) «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής των νόμων 4046/2012, 4093/2012 και 4127/2013».]

¹¹ **Εθνικός Ποσοτικός Στόχος:** ο πληθυσμός/ στόχος θα μειωθεί κατά 450 χιλ. άτομα (δηλ. από 28% το 2008, σε 24% το 2020). Δείκτες αναφοράς για τον προσδιορισμό του πληθυσμού/ στόχου: α) ποσοστό ατόμων που υφίστανται τον κίνδυνο της φτώχειας, β) ποσοστό ατόμων που υφίστανται υλικές στερήσεις, γ) ποσοστό του πληθυσμού σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη.

Ειδικοί Ποσοτικοί Στόχοι: μείωση παιδικής φτώχειας(παιδιά ηλικίας κάτω των 17 ετών) κατά 100 χιλ. άτομα / πρόσβαση όλων σε βασικές υπηρεσίες: ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στέγαση, εκπαίδευση.

¹² Η Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΟΗΕ) στις Καταληκτικές Παρατηρήσεις της για την Ελλάδα/15.6.2012 (μετά την εξέταση των εθνικών εκθέσεων), εκφράζοντας την ανησυχία για τις επιπτώσεις της τρέχουσας κρίσης και τα αυξανόμενα ποσοστά της παιδικής φτώχειας, καθώς και για την ανάγκη να υπάρχουν περισσότερες κοινωνικές υπηρεσίες για να συνδράμουν τις οικογένειες στην Ελλάδα, συστήνει η χώρα μας να σχεδιάσει δημόσιες πολιτικές με στόχο κυρίως την αντιμετώπιση, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και σε μακροπρόθεσμη σταθερή προοπτική, του προβλήματος της αυξανόμενης παιδικής φτώχειας.

- *Ενίσχυση της ένταξης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών*
 -Ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας,
 -Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες(ΤΟΠ/ΕΚΟ)
 -Δράσεις για την απασχόληση των ανέργων σε τοπικό επίπεδο (πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας, τοπικά προγράμματα στήριξης της απασχόλησης (ΤΟΠΣΑ)

- *Εθνικό δίκτυο άμεσης κοινωνικής παρέμβασης για την κοινωνική ένταξη και ενδυνάμωση ευπαθών κοινωνικών ομάδων με στόχους:*

- την ενίσχυση και υποστήριξη των ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού, ιδιαίτερα των αστέγων και όσων βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας, ή απειλούνται από φτώχεια,

- τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης για τους άνεργους νέους (ηλικίας έως 30 ετών) σε δομές που πρόκειται να δημιουργηθούν ή ήδη υφίστανται στο πλαίσιο εθνικού δικτύου άμεσης κοινωνικής παρέμβασης

- την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνικών φορέων για την ενεργό συμμετοχή τους. Συγκεκριμένα,

Η δράση «Λειτουργία Κοινωνικών Δομών άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας» είναι σε εξέλιξη και αφορά στη δημιουργία νέων ή τη συνέχιση της λειτουργίας υφιστάμενων Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας (Κοινωνικά παντοπωλεία, Κοινωνικά φαρμακεία, Ανοιχτά κέντρα ημερήσιας υποδοχής αστέγων, Υπνωτήρια, Δομές παροχής Συσσιτίων, Δημοτικοί Λαχανόκηποι, Τράπεζες χρόνου, Γραφεία Διαμεσολάβησης) σε Δήμους όλης της χώρας, με πληθυσμό άνω των 80.000 κατοίκων.

- *Αναβάθμιση των θεσμών και υπηρεσιών παροχής φροντίδας:*

Το Πρόγραμμα «Παροχή ολοκληρωμένων τοπικών υπηρεσιών υποστήριξης και φροντίδας φτωχών οικογενειών με παιδιά (Δήμοι Άνω Λιοσίων, Κερατσινίου, Γαστούνης και Ξάνθης)», το οποίο υλοποιείται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, μέσω της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ προβλέπει τη δημιουργία τεσσάρων (4) κέντρων υποστηρικτικών υπηρεσιών για παιδιά σε περιοχές που παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά παιδικής φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Οι υπηρεσίες που θα παρέχονται, θα έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα, θα ανταποκρίνονται στις πολύπλευρες διαστάσεις της στέρησης.

- *Δράσεις για τη συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής*

Πέρα από νομοθετικές ρυθμίσεις¹³ που αφορούν στη συμφιλίωση της οικογένειας και εργασίας, οι οποίες είτε άμεσα είτε έμμεσα, υποβοηθούν τους εργαζόμενους και κυρίως τις εργαζόμενες να συνδυάζουν την αμειβόμενη απασχόληση με τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις, προωθείται η εξασφάλιση πρόσβασης σε αγαθά και ποιοτικές υπηρεσίες με τη διεύρυνση των δομών φύλαξης και φροντίδας παιδιών και φιλοξενίας και στήριξης άλλων εξαρτώμενων ατόμων (π.χ. δράση «*εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής*» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΠΑΝΑΔ) 2007-2013, πρόγραμμα Βοήθεια στο σπίτι).

Η δράση «*εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής*», άρχισε να υλοποιείται από το 2008, μέσα από ετήσιους κύκλους προσκλήσεων, οι οποίοι αντιστοιχούν σε ένα σχολικό έτος, διάρκειας 11 μηνών.. Σε εξέλιξη βρίσκεται ο πέμπτος κύκλος (2012-2013).

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, προκειμένου να υποστηριχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος αριθμός γυναικών στο πρόγραμμα *Φιλοξενίας παιδιών σε παιδικούς σταθμούς για την περίοδο 2012-2013*, έλαβε τις παρακάτω πρωτοβουλίες:

- ενίσχυση του προϋπολογισμού,

- θέσπιση εισοδηματικού κριτηρίου συμμετοχής (40.000 ευρώ οικογενειακό ετήσιο εισόδημα), ώστε να διασφαλισθεί η ενίσχυση των πιο αδύναμων οικονομικά γυναικών,

¹³ Διατάξεις που έχουν ως στόχο:

- την προστασία της μητρότητας (παροχή αδειών μητρότητας και πατρότητας)
- την ισότητα των δύο φύλων και ειδικότερα με την ίση μεταχείριση των εργαζομένων
- οικογενειακές διευκολύνσεις (την παροχή διαφόρων μορφών αδείας)
- παροχή διαφόρων επιδομάτων (που σχετίζονται με την απόκτηση τέκνου)
- ευέλικτες μορφές απασχόλησης

-υποβολή δικαιολογητικών που αφορούν στο έτος φορολογητέου εισοδήματος των γυναικών, ώστε να αντανakλάται η τρέχουσα οικονομική τους κατάσταση
-εξορθολογισμός των τροφείων (voucher)
Ως αποτέλεσμα, αυξήθηκαν κατά 18.000 οι θέσεις παιδιών στους βρεφικούς και παιδικούς σταθμούς σε σχέση με πέρυσι, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό ωφελουμένων για την τρέχουσα περίοδο σε πάνω από 60.000.

ο Βελτίωση της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη: Όπως προβλέπεται στο άρθρο 76 του Νόμου 4144/2013 «Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας», παρατείνεται η ασφαλιστική κάλυψη των ανέργων [κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 2768/1999 και της παρ. Α2 του άρθρου 138 του ν. 4052/2012] μέχρι την 28η Φεβρουαρίου 2014.

ο Αύξηση της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών προγραμμάτων

Το γεγονός ότι το ποσοστό κινδύνου φτώχειας βελτιώνεται μόνο κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες πριν και μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις πλην των συντάξεων – δηλαδή από 26,5% σε 23,7% (2011/ για πληθυσμό ηλικίας 0-17 ετών) καταδεικνύει την ανάγκη για ουσιαστικές βελτιώσεις στην αποτελεσματικότητα των κοινωνικών μεταβιβάσεων. Προς την κατεύθυνση της ορθότερης στόχευσης στα παιδιά που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη ανάγκη και δεδομένης της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας, αναμορφώθηκε το καθεστώς των προϋφιστάμενων, πολυάριθμων οικογενειακών επιδομάτων, με σκοπό τον εξορθολογισμό και την αντικατάστασή τους¹⁴

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αναπροσαρμογής της επιδοματικής πολιτικής που αφορά στην οικογένεια, θεσπίστηκαν δύο νέα επιδόματα¹⁵:

1.ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων

Αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα της ενίσχυσης της οικογένειας, χορηγείται το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων από το πρώτο πλέον παιδί και ανέρχεται σε 40 ευρώ ανά μήνα για κάθε εξαρτώμενο τέκνο, βάσει κλιμακούμενου εισοδηματικού κριτηρίου. Το επίδομα αυτό καταβάλλεται λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων, την κλίμακα ισοδυναμίας και την εισοδηματική κατηγορία.

2. το ειδικό επίδομα τριτέκνων και πολυτέκνων.

Το ειδικό τριτέκνων και πολυτέκνων αποτελεί επιπρόσθετη παροχή (πεντακόσια (500) ευρώ κατ' έτος για κάθε τέκνο) προς τις οικογένειες που έχουν τουλάχιστον τρία εξαρτώμενα τέκνα και οικογενειακό εισόδημα μέχρι σαράντα πέντε χιλιάδες (45.000) ευρώ με σχετική προσαύξηση του οικογενειακού εισοδήματος για οικογένειες με τέσσερα και άνω τέκνα.

«Το επίδομα θεσπίστηκε στο πλαίσιο αναπροσαρμογής και εξορθολογισμού της επιδοματικής πολιτικής και παρέχεται αφενός για τη στήριξη της τρίτεκνης και πολύτεκνης οικογένειας και αφετέρου σαν κίνητρο. Ο εισοδηματικός περιορισμός διασφαλίζει ότι η παροχή θα χορηγείται στις οικογένειες που έχουν πραγματική ανάγκη στήριξης»¹⁶.

Τα επιδόματα χορηγούνται με εισοδηματικούς περιορισμούς διασφαλίζοντας:

- τη χορήγηση επιδομάτων στις οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες
- τη δίκαιη μεταχείριση των οικογενειών

¹⁴ Η ισόβια σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας, το επίδομα τρίτου τέκνου και η εφάπαξ παροχή ύψους 2.000 ευρώ για κάθε νέο τέκνο καταργούνται από 1/11/2012 (Ν.4093/12). Το δε πολυτεχνικό επίδομα αντικαθίσταται από 1/1/2013 από το «ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων» με εισοδηματικά κριτήρια και από το «ειδικό επίδομα τριτέκνων και πολυτέκνων

¹⁵ Θεσμικό πλαίσιο

α) Ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016.»/ άρθρο πρώτο, ΙΑ.2, **ΕΝΙΑΙΟ ΕΠΙΔΟΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΕΚΝΩΝ**, όπως αντικαταστάθηκε και συμπληρώθηκε με την παρ. 4β του άρθρου 35 του ν. 4111/2013 και με την παρ. 8 του άρθρου 38 του Ν. 4144/2013 «Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας»).

β) Ν. 4141/2013 (άρθρο 40). **ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ ΣΕ ΤΡΙΤΕΚΝΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ**

γ) Κοινή Υπουργική Απόφαση 15239/645/2013 (ΦΕΚ 1227 Β')

¹⁶ Πηγή: Αιτιολογική Έκθεση

- τη συμβολή στην προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας

Ο τρόπος καταβολής τους μέσω ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης του δικαιούχου μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος TaxisNet, υπηρετεί:

-τη διαφάνεια

-τη μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών για τους δικαιούχους αλλά και για τη δημόσια διοίκηση

- τη στατιστική αποτύπωση του αριθμού των οικογενειών που επιδοτούνται. Η παροχή αξιόπιστης εικόνας για το Υπουργείο θα βελτιώσει την ποιότητα σχεδιασμού και την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων του.

ο Πιλοτική εφαρμογή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος [N.4093/12]

ο Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης

Στο πλαίσιο αναθεώρησης του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής προστασίας με την εισαγωγή μηχανισμών που αφενός θα ενισχύσουν την επάρκεια των παροχών / υπηρεσιών, αφετέρου θα βελτιώσουν τις προοπτικές βιωσιμότητάς του υπό το πρίσμα της οικονομικής ύφεσης και των δυσμενών δημογραφικών τάσεων της περιόδου 2013-2020, είναι σε εξέλιξη η διαδικασία εκπόνησης του έργου με τίτλο: "Η Πράσινη Βίβλος για την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης".

Επιπλέον, σας ενημερώνουμε ότι η Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας του Υπουργείου μας έχει αρμοδιότητα τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με την ασφάλεια και υγεία στους χώρους εργασίας. Ειδικότερα για την προστασία των νέων από κινδύνους που συνδέονται με την εργασία υπάρχουν νομοθετικές διατάξεις με τις οποίες έχουν θεσμοθετηθεί αυστηρές απαιτήσεις και προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα:

A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	Φ ΕΚ
1	«Κώδικας Νόμων για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων» (Κ.Ν.Υ.Α.Ε.): ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - άρθρα 50 έως 68	ν. 3850/2010	8 4/A/2010
2	Εργασίες, έργα και δραστηριότητες στις οποίες απαγορεύεται να απασχολούνται οι ανήλικοι	υ.α. 130621/2003	875/B/2003
3	Καθορισμός επικίνδυνων, βαριών ή ανθυγιεινών εργασιών, για την απασχόληση ανηλίκων	υ.α.130627/1 990	620/B/1990
4	Κύρωση της 182 ΔΣΕ για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών και την άμεση δράση με σκοπό την εξάλειψή τους	ν. 2918/2001	119/A/2001
5	Κύρωση της 138 ΔΣΕ για το κατώτατο όριο ηλικίας εισόδου στην απασχόληση	ν.1182/81	193/A/1981
6	Μέτρα για την προστασία των νέων κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 94/33/ΕΚ	π.δ. 62/98	67/A/1998
7	Ιατρική εξέταση νεαρών προσώπων για την απασχόληση σε βαριές, ανθυγιεινές ή επικίνδυνες εργασίες	π.δ. 7/1990	4/A/1990
8	Βιβλιάρια εργασίας ανηλίκων	υ.α. 1390/1989	766/B//1989
9	Έκδοση περιεχόμενο και τήρηση Μητρώου Ανηλίκων Περιφέρειας	υ.α. 1389/1989	766/B/1989

Η εν λόγω νομοθεσία για την προστασία των ανηλίκων εργαζομένων περιλαμβάνει ειδικά οργανωτικά και τεχνικά μέτρα πρόληψης, με γνώμονα την πεποίθηση ότι οι ανήλικοι (παιδιά και έφηβοι) αποτελούν ευαίσθητη ομάδα ως προς τους κινδύνους που συνδέονται με την εργασία και για το λόγο αυτό πρέπει να λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την ασφάλεια και

την υγεία τους. Οι κίνδυνοι αυτοί σχετίζονται με την ευάλωτη φύση των ανηλίκων (σωματική, πνευματική, ηθική, κοινωνική), τα χαρακτηριστικά της μετάβασης από την παιδική ηλικία στην ενηλικίωση, τη μη ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, την έλλειψη πείρας και επίγνωσης των επικίνδυνων καταστάσεων, την εκ φύσεως περιέργεια των παιδιών και τη διάθεσή τους για παιχνίδι, την αδυναμία τους για αντίσταση έναντι της βούλησης των ενηλίκων και βέβαια την ανάγκη για απρόσκοπτη σχολική φοίτηση.

Επιπλέον περιλαμβάνονται αυστηρές διατάξεις για την προστασία των ανηλίκων (μαθητών), οι οποίες σχετίζονται: με την απαγόρευση εργασίας των παιδιών κάτω των 15 ετών, με τα χρονικά όρια εργασίας των νέων μεταξύ 15 και 18 ετών, με τις προϋποθέσεις απασχόλησης, με την εκτίμηση κινδύνου στους χώρους εργασίας και με την απαγόρευση απασχόλησης σε επικίνδυνες εργασίες.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής μέτρα:

- π.δ.62/98, άρθρο 3: Ρυθμίσεις για το ανώτατο όριο ημερήσιας και εβδομαδιαίας απασχόλησης εφήβων και εφήβων κάτω από 16 ετών. Απαγόρευση υπερωριακής εργασίας εφήβων.
- π.δ.62/98, άρθρο 6: Υποχρέωση του εργοδότη να διαθέτει γραπτή εκτίμηση κινδύνων πριν οι νέοι αρχίσουν την εργασία τους και σε κάθε μεταβολή των συνθηκών εργασίας. Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υγείας τους κατά τακτά χρονικά διαστήματα σε περίπτωση ύπαρξης κινδύνων για την ασφάλεια και υγείας τους. Υποχρέωση του εργοδότη για εξασφάλιση πλήρους προστασίας από ατυχήματα, υπερκόπωση και άλλες βλαβερές συνέπειες της εργασίας στην υγεία τους ή την ανάπτυξη των νέων.
- π.δ. 62/98, άρθρο 7, παρ. 2 και 3 (και στο Παράρτημα I) αναφέρονται επικίνδυνες εργασίες, ενώ στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου (και στο Παράρτημα II) αναφέρονται επικίνδυνες εργασίες, όπου απαγορεύεται να απασχολούνται σε αυτές νέοι. Επίσης, εκτενής κατάλογος με εργασίες, έργα και δραστηριότητες στις οποίες απαγορεύεται να απασχολούνται οι ανήλικοι περιλαμβάνεται στην υ.α. 130621/2003.

Ο έλεγχος της εφαρμογής των παραπάνω διατάξεων και η επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες πραγματοποιείται από τις υπηρεσίες του ΣΕΠΕ το οποίο παράλληλα έχει και την αρμοδιότητα συλλογής, επεξεργασίας και αξιολόγησης των στατιστικών στοιχείων για τα θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας.

Εκτός από τη νομοθετική δραστηριότητα, κατά καιρούς διοργανώνονται δράσεις στον τομέα της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τα θέματα προστασίας των παιδιών. Μεταξύ αυτών είναι:

- Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία το 2006, η χώρα διοργάνωσε με επιτυχία ημερίδα στη Θεσσαλονίκη, την 24^η Οκτωβρίου 2006 με θέμα «Από την αρχή με ασφάλεια». Στην ημερίδα συμμετείχαν περίπου 600 άτομα ανάμεσα στα οποία μεγάλος αριθμός σπουδαστών σε τεχνικές σχολές και διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό του Υπουργείου μας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Η έκδοση ειδικού τεύχους για την ενημέρωση των αγροτικών οικογενειών ως προς τους κινδύνους που απειλούν την ασφάλεια και την υγεία των παιδιών στις αγροτικές εργασίες. Για την έκδοση αυτή μερίμνησε το ΣΕΠΕ, στο πλαίσιο της εκστρατείας για την ασφάλεια και την υγεία στον αγροτικό τομέα κατά την περίοδο 2000-2001, επειδή οι αγροτικές εργασίες (γεωργικές και κτηνοτροφικές) εγκυμονούν πάρα πολλούς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των παιδιών.
- Η έκδοση βιβλίων με τίτλους:
 - "Ασφάλεια και υγεία εργαζομένων νέων – Νομοθεσία και Καλές Πρακτικές"
 - "Από την αρχή με Ασφάλεια": έκδοση του Υπουργείου και του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ).

Σε ό, τι αφορά θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο μας παρακολουθεί με ιδιαίτερη ευαισθησία τα κοινωνικά προβλήματα και καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια σε συνεργασία και με άλλους συναρμόδιους φορείς, έτσι ώστε να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των παιδιών.

Ειδικότερα στον Τομέα της Πρόνοιας, στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), λειτουργεί η Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας με τη δωρεάν χρήση του σύντομου αριθμού κλήσης <<1107>>σε 24^{ωρη} καθημερινή βάση σύμφωνα με την αριθμ. οικ. 49540/2011 (Φ.Ε.Κ.877 / 2011 τ. Β') Κοινή Υπουργική Απόφαση «Συντονισμός Δράσεων και υπηρεσιών παιδικής προστασίας».

Σκοπός της Γραμμής είναι η παροχή άμεσης ενημέρωσης και επείγουσας συμβουλευτικής ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης στα παιδιά και στους εφήβους που βρίσκονται σε κίνδυνο για θέματα που τους απασχολούν εξασφαλίζοντας την προάσπιση των συμφερόντων τους με διασύνδεσή τους με τις αρμόδιες Υπηρεσίες Παιδικής Προστασίας.

Η ανωτέρω δράση κοινωνικής υποστήριξης εξασφαλίζει την προάσπιση του συμφέροντος του παιδιού που βρίσκεται σε κίνδυνο.

Επιπρόσθετα, στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, (ΕΚΚΑ), έχει ανατεθεί να προωθήσει σε εθνικό επίπεδο το συντονισμό των δράσεων πρόνοιας και να αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Ηλεκτρονικής Διασύνδεσης και Διαδραστικότητας Υπηρεσιών Πρόνοιας, του οποίου ο κωδικός τίτλος είναι «e pronoia» και η χρηματοδότηση προέρχεται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ψηφιακής Σύγκλησης του ΕΣΠΑ 2007- 2013.

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι στον τομέα της παιδικής προστασίας η χώρα μας έχει προσχωρήσει και έχει κυρώσει :

- Τη Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του Παιδιού, με το Ν.2101/1992 (ΦΕΚ 192 τ.Α').

- Την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών, με το Ν.2502/1997 (ΦΕΚ 103 τ.Α'). Ειδικότερα η Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε., στις 20 Νοεμβρίου 1989, κατοχυρώνει βασικές αρχές και δεσμεύει τις Κυβερνήσεις να εντείνουν τις προσπάθειές τους για μια φιλική για το παιδί κοινωνία.

- Το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που υιοθετήθηκε με το ψήφισμα 54/263 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, με το Ν.3625/07 «Κύρωση, εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία Παιδιών, την Παιδική πορνεία και Παιδική Πορνογραφία και άλλες Διατάξεις».

- Τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης, με τον Ν.3727/2008 (ΦΕΚ257/Α'/18-12-2008), με τίτλο «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης, μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης και άλλες διατάξεις». Η χώρα μας συμμετείχε με αντιπροσωπεία στην τελευταία Περιφερειακή Συνδιάσκεψη του ΣΤΕ, στο Ζάγκρεμπ Κροατίας, στις 26-28/10/2011, στο πλαίσιο της συνεργασίας ευρωπαϊκών κρατών για την κύρωση και εφαρμογή της παραπάνω συνθήκης.

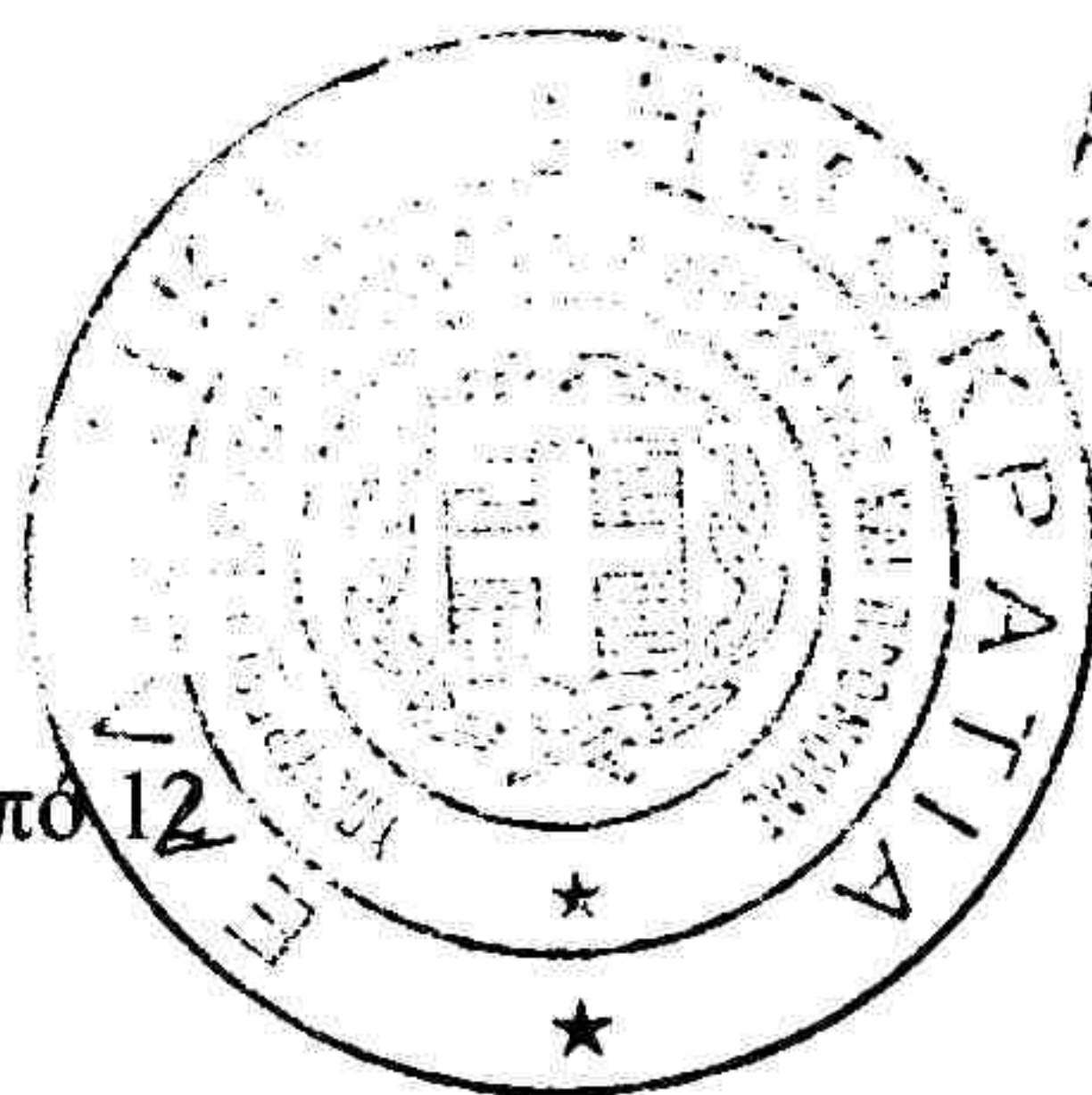
- Τη Σύμβαση για την Προστασία των Παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη Διακρατική Υιοθεσία, που υπογράφηκε στη Χάγη στις 29-05-1993, με το Ν.3765/2009. Η Σύμβαση βρίσκεται σε ισχύ από τις 01-01-2010 και ως Κεντρική Αρχή για την εφαρμογή της ορίστηκε το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

- Με το Ν.3094/2003, επαναπροσδιορίστηκαν οι αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη και επεκτάθηκε η αποστολή του και στο πεδίο της προάσπισης και προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού.

- Στα πλαίσια προστασίας του θεσμού της οικογένειας εκδόθηκε ο Ν.3500/06 (Φ.Ε.Κ. 232 τ.Α.2006) «για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας».

- Εκδόθηκε ο Νόμος 3868/2010 (Φ.Ε.Κ 129/3-8-10) Κεφάλαιο Ζ' «Μέτρα για την ολική απαγόρευση του Καπνίσματος στους Δημόσιους Χώρους - Τροποποίηση των Νόμων και 3370/2005 & 3730/2008 (ΦΕΚ 262/08 τ.Α') «για την προστασία των ανηλίκων από το καπνό και τα αλκοολούχα ποτά και άλλες διατάξεις».

Κατά τα λοιπά, αρμόδια να απαντήσουν είναι τα συνερωτώμενα Υπουργεία.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ι. ΒΡΟΥΤΣΗΣ